

# Õpilasteleht



Nr. 25.

5. mail 1937.

## Emadepäeva hommikul



V aastakäik.  
Riigiraamatukogu

№.....



Kilingi-Nõmme õnnetuse  
ohvreina veel manalasse  
varisenud

LEHTE SARAPUU  
LEIDA UDU  
ELLEN OTSTAVEL

Ellen R.  
Järva-Jaani

L.

### Kodu pärnad

Minu kodu, lihtne talumaja,  
ümbritsetud vanust pärnadest.  
Palju teavad jutustada nemad  
õnnest, rõõmust, valust, kurbusest.

Mina noor ja elu tunnen vähe,  
võõrad mul kõik mured, kurbused.  
Muistsed ajad nagu muinasjutud,  
luule — möödunud sõjaraskused.

Oh, see kõik on tuttav pärnadele,  
kes kui valus vaat'vad taevasse;  
kes nii vaikselt, vaikselt kohisedes,  
kaunistuseks armsa kodule.

Ants Salum  
Misso

L.

### Kodu

Sääl järve ääres orus  
on minu õnnepaik,  
sääl kaunis, kaunis loodus —  
see on mu sünnipaik.

Säält olen saanud tarkust  
ja hellust südamest,  
sääl õppinud ma tähed  
ja palju, palju muud.

Jää pühaks paigaks ikka,  
mu kallis koduke!  
Teil eluiga pikka,  
mu isa, emake!

L. Veske, 11 a.  
Albri

N.

### ILUSAIM KOHT

Kord kõndis üks turist mööda teed. Ta küsis karjapoisi käest: „Kus on selle ümbruse kõige ilusam koht?“ — „Kõgõ ilosamp kotus om mu esämaja, siist kats versta kaugõmban. Sääl eläse esä, imä, sõsar ja veli. Esä parsõldas hobõsõga, imä talitas niisama, veli sõsaraga käüvä koolin. Nüüd um meil 2 hobõst, 8 lehmä ja üts pör-sakunn kah. Inämp ma ei tiia. Kae, veli sõsarõga tulõva koolist, küsü noide käest kah.“ Niisugune oli poisi vastus.

TÄNASES NUMBRIS

ON

AUHINNASAAJATE  
NIMEKIRI!

L. Kalling-Kant

Kodutütarde päävanema  
abi

## VANA NAINE

Ema tegi viimset jalutuskäiku koos oma täiskasvanud lastega. Sügisene päike paistis.

„Imelik,“ lausus ema, „kuidas ma tunnen rõõmu igast päevast, mis on jäänud elada, kui hää mul on soojendavast päikesest.“

Ta astus kõbusalt ja rahuliku naeratusega oma laste keskel.

Ometi jäigi see jalutuksäik tema viimseks rõõmuks selles maailmas. Varsti kanti ta hauda. Laste südamesse jäi mälestus emast — ühest armsast ja hääst vanast naisest.

Juhtus, et mõnigi kord pikkade aastate järele mälestus taas elustus, üsna võõra inimese läbi.

Tuli vastu vana naine, rahu sammus, rahu näoilmes. Kuigi võhivõõras, oli nagu midagi ühist ammu kaotatud emaga. Vana naine.

On mõnikord nii, et midagi isiklikku, üsna südamelähedast võtab üldise kuju, muutub üldinimlikuks.

Emadepäeva puhul, mil tuhandeid käsi tõuseb ulatama lilli, mõtelgem erilise austusega neile emadele, kes on juba vanad — vanadele naistele.

J. Parijõgi

# EMA JA KODU

Küla serval väikeses majakeses elas ema oma pojaga. Isa oli surnud. Majake oli väike ja väikesed olid põllulapidki majakese ümber. Ema pidi hoolega tööd tegema, et leib ja leivakõrvane oleksid majas.

Aastad möödusid. Poeg kasvas noormeheks, aitas ema kodustes töödes ja käis väljaski lisa teenimas. Aga sageli õhtuti seisis ta õueväraval, vaatas kaugele, üle mäekinkude ja metsade.

„Mida sa mõtled, et vaatad kaugele?“ küsis ema, kes oli aastatega jäänud vanemaks. „Kuhu võõrsile su mõtted sind kannavad?“

„Ei tea isegi,“ lausus poeg, „aga võõrsile tahaksin küll.“

Ema ohkas:

„Võõrsil hää, kodus veel parem. Vanasõna õpetab: parem kodus koorikuil, kui võil võõrsil.“

„Mine tea,“ arvas poeg, „seda peaks nägema.“

Päevad möödusid. Poeg käis ikkagi õueväraval, püüdis vaadata kaugele, üle kinkude ja metsasalude. Ema vaatas kõrvalt ja nukrut- ses vaikselt:

„Üksi... üksi jään siia. Pole tal mind enam vaja.“

Ühel päeval poeg hakkas seadma reisipampu ja ütles emale:

„Nüüd ma siis lähen. Tahaksin näha, kuidas elatakse võõrsil, ehk on sääal minugi tarvis õnne.“

„Eks sa siis mine, kui su süda sind käsib. Ei hakka mina sind kinni pidama,“ oli ema vaikselt nõus.

Aitas seada reisipampu, saatis poja õueväravani ja lausus salaja oma õnnistuse kaasa.

Poeg sulges õuevärava ja samus siis julgelt ning uhkelt kodust välja. Aga küla taga künkjal peatus ja vaatas tagasi. Ema seisis ikka ukse kõrval ja saatis teda silmadega. Siis astus teerada mööda alla, avas õuevärava ja jättiski selle lahti. Pöördus siis ümber ja läks ruttu tuppa.

„Õuevärava jätab lahti,“ mõtles poeg. „Kas tahab mulle sellega näidata, et kodutee on mulle alati lahti?“

Kaua viibis poeg võõrsil ja otsis oma õnne. Nägi palju võõraid linu ja maid. Sobitas sõprusi võõra rahva hulgas ja unustas väikese kodu küla veerel. Aga süda oli tühi, seda tõsist õnne polnud ta võõrsilt leidnud.

Aastad möödusid. Jälle jäi ta õhtuti oma maja ukse kõrvale seisma ja püüdis vaadata kaugele üle kinkude ning metsasalude.

„Mida sa mõtled, et vaatad kaugele?“ küsiti temalt võõrsil. „Kuhu su mõtted sind kannavad?“

„Ei tea isegi,“ lausus ta, „aga ära tahaksin siit küll.“

Nüüd tuli talle meelde väike kodu küla serval, ema ukse kõrval ja avatud õuevärav.

Ja jälle hakkas ta seadma reisipampu, aga keegi ei aidanud teda siin, ei saatnud teele, ega lausunud salajast õnnistust kaasa.

„Õuevärav on avatud,“ ütles ta enesele, „mind oodatakse koju.“

Kui poeg päale pikka rändamist jõudis koduküla künkale, kust ta viimast korda tagasi oli vaadanud, läks süda soojaks ja pisarad kippusid silma. Väike kodu küla serval seisis endiselt, õuevärav oli avatud ja vana ema seisis ukse kõrval.

„Jah, kodu on ustav, siin pole midagi muutunud. Näib nagu oleksin alles eile siit lahkunud.“

Joostes tõttas ta mäekünkalt alla kodurajale. Väraval tuli ema vastu.

„Oskasid ikka tulla tagasi,“ lausus ta soojalt. „Olen sind kõik need aastad oodanud.“

„Kas ma tagasi oskasin tulla? Sa ju ise näitasid mulle märgi. Kui lahkudes künkalt tagasi vaatasin, nägin, kuidas sa tulid ja avasid õuevärava. See oli mulle märgiks — siia võid igal ajal tagasi tulla!“

Murdsin ja väänasin enda pääd selle kallal, kuidas saaksin valmistada niisugust elukat, kes tooks raha ja vara. Oleks ikka vahva küll olnud, kui selle oleksin valmis meisterdanud. Pole siis enam vaja isalt raha musteldada, kui poodi lähed. Osta, mis aga tahad!

Taipasin lõpuks, et mina pisuhända oma mõistusega valmis ei saa. Läksin siis Jurtsi Ennu jutule, et ehk tema teab mulle ses asjas nõu anda.

Enn siis seletaski pikalt ja laialt

## NÄDALA-UUDISEID

**KERES JÄLLE VOIDUKAS!**  
Prahas kestub suur maleturniir, kus Paul Keres 7-voorur järele juhüb 7 punktiga. 7 mängu ja 7 võitu!

KARI VÄLJAS

Mitmel pool, eriti L.-Eestis on lastud karjad välja.

ORASTE SEISUKORD

on tänavu rahuldav. Asjatundjad loodavad tänavu mullusest kõrgemat rukkisaaki.

„EESTI ENTSÜKLOPEEDIA“ VALMIS  
Suurteose „Eesti Entsüklopeedia“ viimane lehekülj ilmus trükikojast. Teos ise valmis 6 aastaga ja sisaldab kuni 6000 lehekülge. Kaastegevad on olnud 417 kaastöölist, kelle artiklite arv ulatub 75 754.

UUS LENNULIIN

Tallinnas avati uus lennuliin — Tallinn-Palestiina. Ühendust uuel liinil korraldab poola „Lot“. Avatud lennuliin, jätkudes Helsingini, on pikim Euroopas — 43 000 km. Sõit Tallinnast Jeruusalemma kestab umbes 33 tundi.

400 ELU PÄÄSTJA

Hollandis suri 91-aastane Jaap Bean, kes randlasena on päästnud rohkem kui 400 inimest uppumissurmast. 1895. a. päästis too mees kord hukkuvalt inglise purjekalt üksi 32 merimeest.

SUNDERLAND VOITIS INGLISE KARIKA

Inglise karika lõppvõistlused „Sunderlandi“ ja „Preston North End'i“ vahel võitis „Sunderland“ 3:1, poolaeg 0:1. Võistlust oli jälgima ilmunud ka kuningas ja kuninganna. Vaatamata autobusejuhtide streigile oli päältvaatajaid kokku voolanud 93 000 inimest.

pisuhänna valmistamisest ja pärast ütles veel, et ka temal olla niisugune elukas. Läksin siis Ennu õpetuse järgi neljapäeva õhtul, vana luuakonts kaenlas, ristteele. Kui ma sääal tükk aega meisterdanud olin ja pisuhänd juba valmis oli, hakkasin talle hinge sisse puhuma. Parajasti, kui ma sellega ametis olin ja vanakurja appi hüüdsin, hakkas keegi mu lähedal hirmsasti uluma ja eemalt oli nagu kapjade plaginat kuulda...

Ma kokkusin hirmsasti, sest arvasin, et nüüd vanakoll ise tulebki. Pistin kiirelt jooksu, pisuhänna jätsin kus seda ja teist. Ja siis alles julgesin tagasi vaadata kui kodu õues olin.

Aga tead, onuke, polnud see vanakoll ühti, kes sääal ulus, vaid Jurtsi Enn. Ja teisel päeval oli poisitel koolis juttu, — et Värdis teeb „lebedimkat“ ja jookseb oma poiste eest! Mul oli häbi kõik suud-silmad täis! Sinu häbistatud Värdis.



J. Ilves, 15 a.

Paatsalu

**PISUHÄND**

Onukene, oli mul üks kena plaan, aga nurja ta läks.

V.

# ME OMA SULEGA

Lemb Metsasto  
Tallinn

## EMADEPÄEVAKS

A.

On õilis traditsioon, tähistada vägitöid sajandeid säiliva mälestusemaga. Meie rahva patriotismist annavad kõige selgema pildi arvukad mälestusmärgid vabadussõja sangareile, seega on püütud tasuda auvõlga nende vastu, kes jätsid elu Eesti tuleviku eest.

Kuid on sangareid, keda sageli ei suudeta vääriliselt hinnata karmis tõsi-elus.

Meie rahva ja kogu inimkonna saatus sõltub noist tunnustamata sangarist — e m a d e s t.

Eesti iseseisvustki rajasid emad, kes sisendasid lastesse r a h v u s - t u n n e t, kes leelutasid värsse Muinas-Eesti õitsengust ja kangelasist.

Kultuuritase oleks madalam praegusest, kui ei oleks olnud emasid, kes sageli ise tühja kõhtu kannatades tasandasid lastele teed hariduse juure.

Noored, kasvagem selliseile emadele v ä ä r i l i s t e k s poegadeks ja tütardeks, loogem neile mälestusmärk oma isiksusega.

Väljendagem E m a d e p ä e v a l oma tänu neile, kes on meie kasvatustöös nii paljude raskustega võidelnud, kes meile on andnud kõik.

Nelly Renser  
V.-Kabala

L.

### Vana kask

Minu kodu uhkus, ilu,  
vana kahar kasepuu.  
Tema varjus mõnus, vilu,  
kui tal laulab linnusuu.

Oma oksa laialt, laialt  
kiigutab ta tuule käes.  
Võtavad maiushimu maialt  
tema vitsad imeväel.

Palju päevi oled näinud,  
armas vana kasepuu.  
Näinud rõõmu, verd ja valu —  
nõnda räägib rahvasuu.

Koha, õõtsu, vana sõber! —  
meie maja kaitsevaim.  
Ole meile õnnelhaldjaks,  
ole meie koduvaim!

### L I N D A P. !

Soovin Teiega kirjavahetust. Saadan pikema kirjelduse, kui vastate.  
Helga T.

Vilma Rosenbaum, 13 a.  
Vihula

P.

### EMA SÜNNIPÄEV

Oli jõululaupäeva-õhtu. Käisime saunas. Ootasin venda koju, aga ta ei tulnud. Olin temale veidi kurni. Lubas koju tulla, aga ei tule. Panime siis ilma temata jõulupuu põlema. Alguses laulsime veidi, pärast aga vaatasime niisama, kuidas küünlad põlevad. Ei olnudki nagu hääd jõulumeeleolu, justkui oleks puudunud midagi. Kui küünlad põlenud, ütles ema: „Ei üht meest tulnudki koju,“ ohkas ja tõusis toolilt üles, et magama minna.

Ema on meil vana ja haiglane, ega kuule hästi, seepärast peab enast teistest inimestest nagu halvemaks ja on pelglik. Läksin minagi magama. Ema oli päeval aluskotti pannud uued õled ja nüüd oli nii hää ja pehme sellel uinuda.

Õösel ärkasin, tuba oli pime, aga kuskilt kostis pilli- ja lauluhäält. Alul ei saanud aru, kas see on unes või ilmsi. Viimaks sain aru, et olin

ikka ärkvel, aga muusika ja laul kehtsid edasi, ikka: „Püha õõ, õnnistud õõ.“ — Hetkeks vallutas mind kummaline tunne. Mõtlesin, et kas tõesti on nii, nagu räägib muinasjutt, et inglid laulavad jõulu-õõl.

Äkki vilksatas aga uus mõte läbi päa — emal on ju sünnipäev! Ruttu ajasin ema üles ja läksin ise teise tuppa vaatama, mis sääl toimub. Nägin, et vennad kolmekesi mängisid viiuleid. Ka õpetajast-vend, keda õhtul asjata ootasime koju, oli teiste seas. Mängiti niikaua, kuni ka ema välja tuli, anti siis temale suur kook, millel põlesid seitse küünalt, kaks sinist ja viis valget. Viis valget küünalt tähendasid viitkümend aastat ja kaks sinist tähendasid kaht aastat — kokku viiskümend kaks aastat. Ema sai veel põlle ja õunu. Isa sai ka kinke. Mina samuti. Mul oli nii hää meel, et ei teadnud, mis teha, häämeel seepärast, et emale saime valmistada rõõmu ja et vend siiski tuli koju. Kõige õnnelikum teiste seas aga oli siiski ema.

### KIRJAVASTUSED

H. Tärna Piludega lina, L. Kasemets Kauge kaja, Suvine õõ, Suvine meri, Süda põleb, Ilmutus, Kallim kirjuta, Luule sinuga, Neiu pilk, Unenägudest, Epigramm, Sa endine sulane, Haapsalu, Suitsetav neiu, Kergel käel, Jõudu Eesti, Suvi, Kevadest virgub, Kevad tuli, V. Grigorjev Joonis, A. Somelar Enne pühi kalal, Vitsad, H. Puhmas Kartulilahing, I. Sibrits Hommikul rannas, Jüriöö, Kaugelt kostub, K. Ilves Varsti käes, E. Moldov Detektor, H. Puudersell Sini-lilleke, Vanaõeluse pilt, Aeg veereb, M. Tätte Üürike kevad, Alatare Jüts Kevad on käes, Kevade ootel, Raadio, Leida T. Kevade, Erna K. Minu ema, Ohtune jalutuskäik, I. Vald Mälestussammas, G. Merkel, Irina G. (Ploomid!), M. Tsäko Kuramuse reha(!), Hiietamm, Praktiline, L. Veske Kloornatrium, Suures linnas, Linda A. Mu mälestus, Vinnimäe Ei tohi, Sinusugused, Maratonijooks, Nohu, Emadepäev, Kah põhjus, Millal passima, Linnakoolis, Ronimas — EI!

Ellen R. Mälestus, Emadepäevaks, L. Kasemets Kevadpäikesele, Söed, H. Puudersell Loodus kutsub, Alatare Jüts See on suvi, Valesti mõistetud, I. Vald C. R. Jakobson, H. Kuulman Honorar, L. Veske Ilusaim koht, Vinnimäe Kust te tunnete, Trihvaad mängimas, Poisi vastus — JAA!

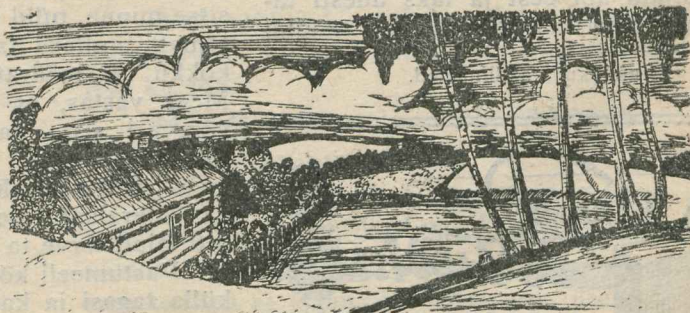
Agü, Valga

### VANEMAILE

Moderato

1. E-ma ke-ne, i-sa ke-ne, ma-ko-mi-mel-a-ka-ri:  
2. Tä-han tee-le kasa kamba kätse lundees il-lal-da.

1. Kog-vä-äl-ma van-ne-ke-ne tee-e hoo-let-ku-rea-ko  
2. kui-dan-ko-sub mä-nu-si-da, kui-ään-ammid kätse-da.



E. Talve

Minu kodu

J.

# Kord oli Budas koeralaat

Ungari rahvajutt.

Kuningas Mattiase ajal juhtus, et ühe rikka mehe lambakarjale, mis oli väljas aasal, tungisid kallale türgi röövlid. Viimanegi lammast langes neile saagiks, ainult lambur ise oma kuue karjakoeraga pääsis vaevu. Kuid peremehele ei olnudki see lohutuseks, et lambur oma penidega ei jaganud lammaste saastust, — ja kuna villakandjad jäid kadunuks, võõrandas ta kahjutaks karjase hurtsiku, hoolimata sellest, et viimasele ei jäänud nõndap muud, kui kuus hurta. Mis vaesel mehel nüüd pääle hakata? Eks mõtelnud mees, et peab koerad Budasse viima ja kuningale ära müüma, sest kes muu küll võiks kuninga koda valvata paremini kui nemad — ise aga peaks hakkama sõduriks.

Selle plaaniga kõmpiski mees, koerad kaasas, Budasse. Lossivärvavas jäi ta oma kuue koeraga, kes sõbralikult saba liputades ta ümber maha heitsid, peatama. Kuningale hakkas mees ja tema valged karjakoerad peagi silma, ning ta saatis välja oma ülimused\*, kes pidid järele pärima, mis mees ta on ja miks ta nõnda käib. Mees jutustas avameelselt, et türklased olid röövinud ta karjalambad, et peremees seepärast oli võõrandanud ta elumajakese ja et ta oli toonud nüüd koerad Budasse müüa. Tema arvates võivat siin ju iga asjaga midagi pääle hakata, ise aga tahtvat ta astuda sõduriks ja türklasilt oma lambad tagasi võita. Kuningale meeldis mehe südikas tublidus, ning sedamaid saatis ta välja oma suurnikud pakutavaid koeri hää raha eest ära ostma. Vaene mees hämmastus esmalt, kui teda korruga ümbritses nii palju kõrgeid härrasid, kuid sääl hakkasidki nad üks-teise võidu koerte eest ikka enam ja enam pakkuma, nii et mees sai lõpuks ühest koerast enam kui sada kuld münti. Ta tänas heldeid ostjaid abi eest ja läks uuesti tagasi oma kodukülla, ostis saadud

\* aadlikud, aadlimehed.



# Soome keele kursus

Ohoh kultaista kotia

Lämmin<sup>1</sup> paita<sup>2</sup> liinainenkin<sup>3</sup> oman äidin ompelema<sup>4</sup>; vilu on vaippa villainenkin vaimon<sup>5</sup> vierahan<sup>6</sup> tekemä<sup>7</sup>. Lämmin on emosen<sup>8</sup> sauna ilman löylyn<sup>9</sup> lyömättäkin; kylmäpä kyläinen<sup>10</sup> sauna, vaikka<sup>11</sup> löyly lyötäköhön<sup>12</sup>. Korea<sup>13</sup> kotoinen<sup>14</sup> leipä, jos<sup>15</sup> on täynnä<sup>16</sup> tähtkäpaitä<sup>17</sup>; vihavainen<sup>18</sup> vieras leipä vaikka voilla<sup>19</sup> voitakohon<sup>20</sup>. Villainen<sup>21</sup> emosen vitsa<sup>22</sup> ruokoinen<sup>23</sup> isosen<sup>24</sup> ruoska<sup>25</sup>, josko<sup>26</sup> viikon<sup>27</sup> virpokohon<sup>28</sup>, rupeaman<sup>28</sup> ruosikohon<sup>29</sup>; vitsa vierahan<sup>6</sup> verinen josko<sup>26</sup> kerran iskeköhön<sup>30</sup> tahi<sup>31</sup> puolen<sup>32</sup> koskekohon<sup>33</sup>. Ohoh kultaista kotia, armasta ison<sup>34</sup> eloa<sup>35</sup>!

Jos<sup>15</sup> oli leipää vähempi<sup>36</sup>, niin<sup>37</sup> oli unta<sup>38</sup> viljemmältä<sup>39</sup>; ei toruttu<sup>40</sup> torkunnasta<sup>41</sup> makaamasta<sup>42</sup> ei manattu<sup>43</sup>. Kanteletar.

1 soe, 2 särk, 3 linane, 4 õmmeldud, 5 naise, 6 kirjakeeles vieraan, 7 tehtud, 8 emakese, 9 leili, 10 võõras, külane, 11 ehk küll, kuigi, k. k. lyötäköön — löödagu, 13 ilus, hää, 14 kodune, 15 kui, 16 täis, 17 viljapä, siin okas, hagan, 18 kibe, mõru, viha, 19 võiga, 20 võietagu, 21 villane, siin pehme, 22 vits, 23 roogne, rooline, s. t. siin mittevalus, 24 isakese, 25 roosk, peksuvits, 26 kas või, 27 nädala (läbi), 28 urbigu, varbida, oksa tasa peksa anda, 28 söömavahe (otsa), hää tüki aega, 29 roosigu, roosaga andku peksa, 30 löögu, 31 või jälle, 32 poolekese, 33 puudutagu, 34 isa, 35 elumajake, 36 vähem, 37 siis, 38 und, 39 ohtramalt, rikkalikumalt, 40 tõeldud, 41 tukkumise, suikumise pärast, 42 magamise pärast, 43 manatud. Võrrelge soome rahvalaulu eesti runodega!

raha eest maja ja lambakarja, ega suutnud küllalt ülistada Buda lahkeid härrasid, kelledega ta oli saanud nii hääle kaubale.

Külarahval oli muidugi seevõrra arusaamist, et mõista, et lambur võis oma õnne eest tänulik olla üksnes kuninga suurmeelsusele; kuid asja sisu ei taibanud ta kalgi südamega peremees. Kui ta kuulda sai oma endise lamburi õnnest, kes oma karjakoortega oli nii ilusat äri teinud, siis polnud temalgi enam püsi — ta müüs maha kogu oma varanduse, ostis saadud rahaga suure hulga koeri ja päris penikarjaga asus teele Buda poole. Kus ta iial küladest läbi läks, sääl tulid inimesed teda nagu imet vaatama; lapsed pildusid teda mudaga kui veiderdajat ja vanemad inimesed ei olnud kitsid naeruga — et mida see mees tahab küll pääle hakata sellise penikarjaga. Mees aga kujutles edasi, kui palju raha ta nende eest peaks saama — ja oli uhke, et temast saab esimene koerakaupmees maailmas. Kui ta niiviisi saabus Budasse ja tahtis lossi värvavast sisse minna, tulid sulased ja küsisid temalt, milleks ta on ajanud siia kokku nii määratu palju penisid. Mees vastas, et lastagu teda aga värvavast sisse, ta tahtvat koerad lossis ära müüa. Aga teadagi aeti mees minema. „Kord oli juba Budas koeralaat,“ öeldi talle ja kihutati laiali terve ta haukuv koerakarri. Vastumeeli kõmpis mees kodukülla tagasi ja kauples enda nüüd oma endise lamburi juure sulaseks.

Ungari keelest J. V.

Nelly Renser  
Viru-Kabala

L.

## EMADEPÄEVA HOMMIKUL

Pisi-Malle, ema päike,  
Saare talu tütar väike,  
Viru hoolas kodutütar —  
Emadepäevaks tahtis ta  
memme veidi üllatada.

Pisi-Malle, ema päike,  
vara, vara tõusis juba,  
hämar siis veel oli tuba,  
kõitis ette valge põlle,  
pani räti juuste ülle  
ja siis kõõki ruttas ta,  
et sääl veidi toimetada.

Pisi-Malle, ema päike,  
praadis liha, kloppis kooki,  
tegi kohvi — hommikjooki!  
Tasa, targu toimis kõik,  
ema toas kõik veel vaik.

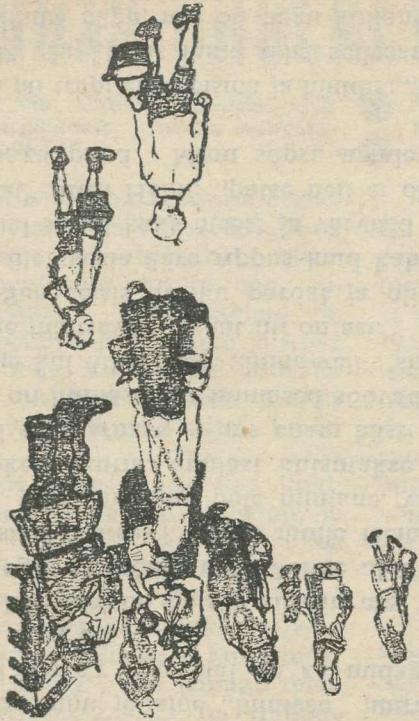
Pisi-Malle, ema päike,  
seadis kingid valmis ka:  
kirju põlle, räti — ja  
palju, palju sinililli,  
omakootud valge salli.  
„Palju õnne soovin ma!“  
kirjutas veel rutuga.

„Aga Malle, mis siis sina  
toimetad siin salaja?“  
Malle kokkus: „See ju ema!“...  
ent, kui rõõmus oli tema,  
leides isa ukse pääl.

Pisi-Malle, ema päike,  
ruttu sāngi lipsas väike.  
Oh, kui rõõmus oli ema,  
leides kingid laual valgel.  
Õnnepisar läikis palgel!

„Kuhu teil asja?“ hüüdis meile üks politseinik. „Viime isadele lõunat,“ ütles Heini ja kõndis sirtselt mööda, mina järel.

dama ja vaatasime kõik järele.



koldest, kuid tunnimees ei ütelnud midagi, ja tollivõmm ei vaadanud meie poolgi. Siis käisime oma tühtjade kateldega läbi kogu sa-

sest pärani. Siis kokk pani lätsti kulbitäie riisi lauale ja viskas pulgakased sinna juure. Heini oskas neid nii osavasti käsitada, nagu oleks eluaeg pulgakestega söönud. Ma ei osanud neid kuidagi näpuvahel hoida. Ja madrused pilgutasid silma. Siis hakkasin lihtsalt sõrmedega sööma, ja Heini lakkus laua puhtaks.

Madrused lagistasid naeru nii et suud olid viltu.

Siis kokk vaatas meie katlad läbi ja näitas katkisele põhjale, mis mingit toitu kinni ei pea.

Heini ütles talle hiinakeeli, et see on politsei jaoks, ja et sadamasse pääseda, seks peab olema kaart. Aga kui kannad toitu, siis pole kaarti vaja.

Ma arvan, nad said aru kõik.

„Mina tahan ka õppida hiina keelt,“ ütlesin Heini, kui seisime jälle all kai ääres.

Ta lubas mind õpetada, kui annan talle oma taskupeegli.

„Riis on parem kui peegel,“ arvasin ja andsin talle peegli.

Siis ta õpetas mind.

Ta tõstis maast tüki kookospähkli koort ja ütles, et tooksin teiselt aurikult kookospähkli. Teine aurik oli „jaapanlane“. Heini ütles, et nad räägivad niisamuti.

Ja me läksime ligi ja hakkasime hüüdma: „Sõber madrus!“ ja näitasime pähklikoort. Ja viimaks viisati meile laevalaelt kookospähkel. See kukkus vastu

„Noh, lähme,“ kamanudas Heini. Ta astus julgesti teiste järel, mina ka. Kartsin

Kõik hakkasid naerma ja läksid sadamasse.

„Säh, topi punn kurku.“

„Klimbid koorega,“ ütles talle naisterahvas. „Tahad ka? Säh, topi punn kurku.“

semust.

Meie eespool oli mitu naist ja tütarlast ja tunnimees sadama sissekäigul uuris parajasti ühe katla soidas need sääl teevad.“

„Tola ikka oled, ei sina taipu ka midagi! Vaata,

„Aga Heini, sa ju ütlesid, et sul polegi isa?“

damas.“

„Tubii!“ kiitis Heini. „Nüüd me justkui viiksime süüa. Me viime oma isadele süüa, nad töötavad sa-

traadi külge, et saaks teda pihus hoida.

Leidsin endale varreta kastruli, kinnitasin talle „Otsi endale ka.“

ütles:

Ta kattis selle katkise taldrikuga päält kinni ja

kise põhjaga ja ilma kaaneta plekk-katla.

Läksime villavabriku taha pühkmehunnikute juure. Ta tuustis sääl natuke ringi, leidis vana kat-  
mulle oma viguri.

„Muidugi lõikan“, ütlesin talle, ja siis ta näitas

„Aga kas lõikad rohtu mu Hansile?“

„Näita oma vigur, või...“

Siis torkasin talle rusika nina alla ja ütlesin:

„Sa tee ka sedasama!“ hüüdis ta mulle läbi aiamulgu. „Üleronimist ei tohi olla.“

Ja ta näitas mulle äratõmmatud plangulaua, kust võis läbi pugeda.

Õues oli küün ilma akendeta, sääl sees põles latern.

Ja siin olid räbalahunnikud, mis liikusid iseene-  
sest.

„Lotid, lotid!“ hüüdis Teo.

„Loll! Need on kaltsusortijad.“

Ja nüüd nägin neid minagi, kaht naisterahvast: pääd olid neil kottidesse mässitud.

Nad roomasid põlvedel edasitagasi ja sorisid räbalaid.

Ja näisid need naised ka välja nagu räbalapunt-  
rad.

„Nad sordivad,“ seletas Heini, „kaltse kolme hunnikusse: sits, vill ja lõuend. Mu ema töötas varem ka siin.“

„Miks ta nüüd enam ei tööta?“ küsisin.

Ja Heini jutustas mulle:

„Ükskord ta leidnud mantli tüki vahelt, millist kannavad lihunikud, ühe dollari. Teine naisterahvas näinud ja rääkinud Affelmannile ära, sellepärast, et ema temaga ei jaganud. Affelmann ütelnud siis, et kõik, mis kaltsudest leitakse, kuulub temale. Ja võttis dollari endale. Mu ema ütles talle, et ta on vere-

Sadamas on mustanahkseid, hiina kuulsid ja itaal-  
lasi, kõneleb Heini. Igaüks kõneleb isekeelt, kuid  
tema oskab kõik nende keeled. Ja ta võib madrus-  
tega vestelda, ja nad saavad tasi aru.  
„No, lähme siis nende poole, ma tahan ka õp-  
pida“, ütlesin Heinile, aga ta hakkas naerma.  
Sadam on sulatud. Sinna ei pääse. Politsei ei  
lase. Ainult kel on niisugune kaart, see lastakse läbi.  
Heinil küll kaarti ei ole, aga ta ütleb, et siiski  
pääseb läbi.  
„Me võime ju katsuda“, ütlesin. „Võib-olla poe-  
me teiste varjus läbi.“  
Aga ta ainult irvitas minu jutule ja ütles, et ma  
ei tea pooli asjugi. Politseinikud on valvel.  
„Uhe viguriga pääsesime läbi küll. Aga kes  
seda vigurit ei tea, sellel võtavad kõhe krauh! kraest  
kinni!“  
Aga oma vigurit ta mulle näidata ei tahtnud.

### MADRUSEKEL

rotti jõosnud kortraga august välja ja pistnud kui  
tulihännad üle õue otse kaltsuunukusse.  
Pool küüni põlenud maha.  
„Kas me ka ei katsuks?“ küsis Heini. „Mine  
too petrooli.“  
„E-ei, Heini“, ütlesin talle, „see rottide asi pole  
kiita. Parem juba õpin madruste keelt...“

imeja. Ja vana Affelmann viskas ta välja. Aga  
nüüd oleme tasa, siis rotid ronivad välja.“

Nad ronisid tõepoolest lagedale, kole-suured  
nagu põrsad, ja jooksid vudinal üle õue kondi-  
hunniku juure.

„Kuidas neid püütakse?“ küsisin Heinilt.

„Valatakse petrooli rotiauku ja pistetakse põle-  
ma,“ seletas ta. „See neile hästi ei meeldi ja siis  
nad ronivad välja.“

„Lõvi tuleb!“ lõugas äkki Teo.

Vanamees seisis juba keset õue.

Nagu välk lendasime kõik robinal läbi aiambulgu  
ja peatusime teispool aeda.

„Pätid niisugused!“ sõimas kaupmees.

„Ära kardada, ega ta siit läbi pääse, ta on liiga  
paks,“ ütles Heini. Ta hakkas seda dollarilugu edasi  
jutustama.

Teine naisterahvas, kellega ema ei tahtnud dol-  
larit jagada, jäänud ka pika ninaga.

Ühel õhtul, kui teised naisterahvad juba istunud  
sortimistöös juures, ta läinud välja.

Heini ise näinud läbi prao.

Ta ütelnud, et tahab teha nii, et rotte oleks vä-  
hem.

Ta valanud siis ka petrooli mitmesse auku ja  
pistnud tule otsa.

Hirmus kisa ja piiksumine läinud lahti, ja kolm

ole.“  
Siis ta jäi trepi ette seisima ja hüüdis: „Hiina-velil!  
Hiina-velil!“ Ja käskis mind teha sedasama.  
Akki ilmused nagu, mis oli nagu kollane paber, ja  
väikesed pilusilmad, ja suu kõrvuni, ja valge müti-  
sike nagu kokal.

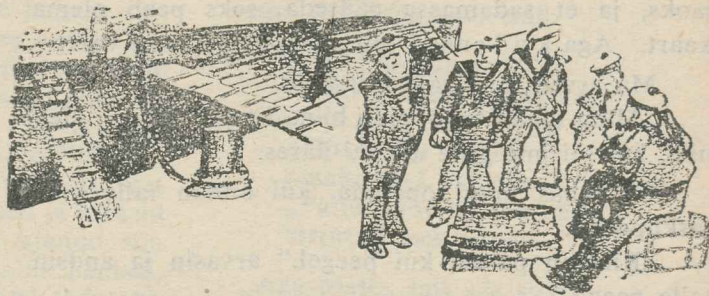
mad on nagu pilud. Minu sõpra nende hulgas ei  
ole.“  
„Vaata,“ ütles Heini, „patse neil ei ole, aga sil-  
ral, sel laual seisid kaks meest ja värvsid aurikut.  
pigi, kuid üle parda ääre rippus laud kahe kõie va-  
Fuku-Sen seisis auriku pardal ja oli must kui  
midagi õige maitsevat. Vaat nii on asi.“  
tega riisi, ja kui ütled neile „hiina-velil“, siis annavad  
Madrused on hinnlased ja hinnlased söövad pulgakes-  
või midagi sellesarnast, — ma enam hästi ei mäleta.  
see on ookeani-aurik, hinnlast kutsutakse „Kuusen“  
mu välja. „See hinnlane pole hinnlane, vaid timmer,  
„Eh, sind maarotti,“ ütles mulle Heini ja naeris  
sinn teeb, egas ta mõni mustatööline ole?“

„Kas hinnlased on pats?“ küsisin ma. Ja mis ta  
ja ta läks ikka ees.  
juba eht timmer, ja sääl on ka midagi vaadata.  
rid, oodaku, kuni jõuame „hinnlase“ juure. See on  
Heini aga ütles, et need on ainult väikesed kaat-  
elades näinud nii suuri laevu ja kraane ja buksitre.  
Tahtsin silmitseda igat laeva. Ma polnud veel

„Ta näitab hambaid,“ ütles mulle Heini. „Ta on  
rõõmus, et tulin.“

„Oi, mis sa räägid, ta on vihane, paneme plehku!“

Kuid Heini jooksis treppi mööda üles, otsekohe  
tekile ja vedas minu ka ühes. Sääl ta hakkas hiin-  
lasega vadistama. Mina ei mõista, kust ta hiina keelt  
on õppinud. Ta patras kogu aeg ja lirtsutas sülitada,  
võttis mu kaelast kinni ja ütles, et mina olen ta sõber.  
Siis torkas mulle näpuga kõhtu ja ütles, et sääl on  
fjuu! — tühi, ja tegi kätega nii nagu sööks.



Hiinlane ainult seisis, venitas suud kõrvuni, ja  
ma olin hirmust juba päris küps.

Siis ta läks kajutisse, kus madrused söövad ja  
meie padavai järel. Õhk oli hullem kui pesuköögis,  
kuum ja lämmastav, kanget tõkati ja äädika leitsakut  
täis.

Kajutis oli veel rohkem hiinlasi; nad sõid tõe-  
poolest pulgakestega, nii et mul kukkus suu imestu-

# MOODSA ÕHULAEVA PARDAL

Oleme siin tarvitanud zepelin, kuid praegu kirjutatakse juba ka eestipäraselt tseppelin.

Õhupallist on tänapäevani arenenud kolossalseim õhusõiduk, juhitud õhulaev ehk dirižaabel. Mitte iga õhulaev pole zepelin, nagu sageli arvatakse. Dirižaableid on olemas pehme, poolpehme ja kõva kerega. Kõva kerega liigi tähtsaim esindaja on zepelin, mille leiutas aastal 1900 saksa kindral krahv Zeppelin.

Viimane tüüp väärrib aga kindlasti kõige rohkem tähelepanu, ja et saada kujutlust, kui kõrgele on arenenud õhulaevatehnika viimase 150 aasta jooksul, avaldame allpool moodsaima õhulaeva, saksa zepelin „Hindenburgi“ lühikese kirjelduse.

„Hindenburg“, mis kannab tehase numbrit L. Z. 129, on viimane Zeppelini tehastes ehitatud õhulaev. Tema ehitamisel kasustati 35 aasta jooksul omandatud kogemusi, ja arvestades L. Z. 127 „Graf Zeppelini“ edu, mis on läbi lennanud üle 1 200 000 km ja vedanud ümarguselt 12 000 reisijat ilma ühegi tõsisema viperuseta, võib uskuda ta võimeid.

## HIIGLASE EHITUS

„Hindenburgi“ kui zepelini-tüübilise õhulaeva kere koosneb kindlast metallsõrestikust, mis päält puuvillase riidega kaetud. Sõrestik ise on duralumiiniumist ja teistest alumiiniumi sulatistest, ning tema suurusest annab ettekujutust ka tõik, et tema joonestamiseks kulub terve aasta. Enne kui saadi ehitamisele asuda, tuli ehitada hiigelangaar, milles sõrestiku kokupanemine kestis kaks aastat. Õhulaeva kogupikkus on 248 m ja suurim läbimõõt 41,2 m. Katterie on päält värvitud hõbedaseks, et ta kiirgaks paremini soojust tagasi, seestpoolt katab teda aga tumepunane värv, mis ei lase päikesekiirte tungida õhulaeva sisemusse, sest ta on suuremalt osalt õhust kergega gaasiga täidetud, mille koguruumala on 200 000 m<sup>3</sup>. Praegu on õhulaev veel vesinikuga täidetud, milline on jaotatud 16 täiesti eraldatud kotti, kuid edaspidi tahetakse tarvitusele võtta kahekordsed kotid, nii et vesinik poleks põleva, kuid kalli heeliumiga ümbritsetud.

Tühjalt kaalub „Hindenburg“ 130 tonni, millele lisandub 65 t kütteõli ja 19 t reisijaid ning pagasit, nii et zepelini lennukaal on 214 tonni.

## VÕORASTEMAJA ÕHUS KUIDAS ON EHITATUD MOODNE ÕHULAEV

Jõuallikaks on neli diiselmootorit, igaüks 808—900 HP (hobujõudu), millised on asetatud nelja mootorigondlisse kahele poole kere alla ja annavad õhulaevale lennukiiruse 125 km tunnis. Kuigi kiiruse poolest õhulaev ei saa moodsa reisilennukiga (kuni 440 km) üldse võistelda, on tema tähtsamaks trumbiks suur lennuulatuse. „Hindenburg“ on näiteks täie koormatusega võimeline vahemaandumiseta katma 14 000 km.

## KAPTENISILD ÕHUS

Õhulaeva juhigondel asub laeva eesosas kere all, milline asetus annab õhulaeva juhile suurima nägemispiirkonna. Juhtimine toimub nagu suurtel laevadelgi tüürimisemasina abil. Tüürid asuvad kere tagaosas ja nende kõrgus on 44,7 m. Maandumist hõlbustava uuenudusena on tarvitusele võetud kaks õhukummidega varustatud ratast, üks juhigondli, teine alumise kiilu all. Arusaadavalt on õhulaev moodsa peilimiseadeldisega ja raadioga varustatud.

Õhulaeval on ka elektrijõujaam. Siit saadava energiaga varustatakse elekterlööki, soojendatakse vett ja toidetakse õhulaeva pardal asuvat 300 elektrilampi. Samuti toimub ventilatsioon elektri abil.

## LENDAV VÕORASTEMAJA

Reisijateruumid asuvad õhulaeva keskosas kere sees. Lühemal reisudel võib õhulaev kanda 150 reisijat, kuid pikemal lendudel on see arv 50-ga piiratud, millele lisandub 40-liikmeline meeskond. Meeskond

na ruumid asuvad laeva eesosas, kere sees, juhiruumi pääl, reisijateruumidest eraldatult.

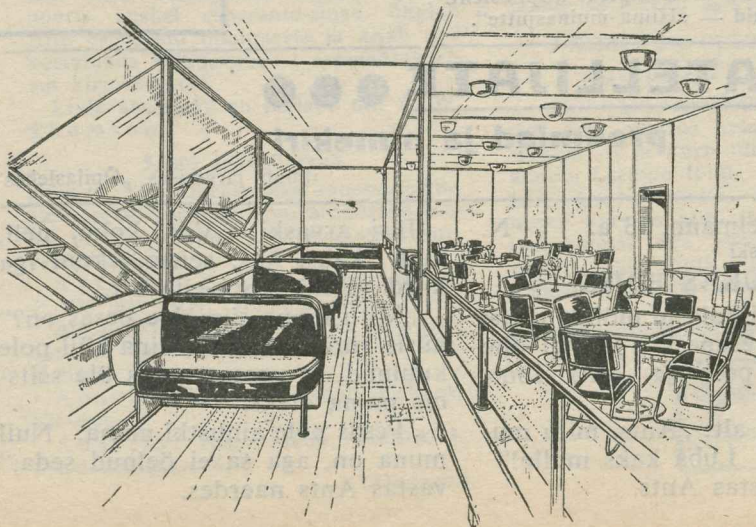
Reisijateruumid koosnevad kahest teineteise pääl asuvast dekist, mis on laiade treppidega ühendatud. Alumisel väiksemal ehk B-dekil asetsevad suitsetamisruum, baar, köök ja laeva kontor.

Ülemine ehk A-dekk, mis on suurem, mahutab söögisaali, lugemising kirjutamisruumi, jalutusruumi ja 25 magamiskabiini kahele isikule. Et kahel pool õhulaeva keres on suured aknad, mis ulatuvad üle kogu reisijateruumi pikkuse, siis avaneb söögisaalist, lugemisruumist ning jalutusruumist oivaline vaade allolevale maastikule, millise vaate nautimiseks kummalegi poole akende juure kuus diivanit on asetatud (vaata pilt). Söögilauad on ühe jalaga, selle sees asub ka küte, millega loodetakse saavutada mugavat istumist, sest siis jalad ei hakka külmetama. Igas magamiskabiinis on kaks voodit, voolav soe ning külm vesi, pesukapp ja väike pult. Et õhulaev pikemal retkel viibib mitmesuguseis kliimatilis tingimuses, on igas kabiinis võimalik ventilatsiooni kaudu soovi järgi saada külma ja sooja õhku.

Üldiselt püüti reisijateruumide sisustamisel võimalikult vähese kaalu juures saavutada võimalikult suuri mugavusi. Puust kui ehitusmaterjalist hoiduti niipalju kui võimalik. Mööbel on valmistatud mitmesuguseist alumiiniumisulatistest, samuti põrandad.

Reisijateruumi kunstiline kaunistamine usaldati ühe professori hoolde. Suitsetamisruumi seintel on pildid õhulaevanduse ajaloost, söögisaali seintel asuvad pildid Lõuna-Ameerika lennust ja jalutusruumi kaunistavad pildid ookeanilendudest.

Järg lk. 8.



Söögisaal „Hindenburgil“

# AUHINNAD . . .

AUHINNAD MEIE LAUREAATIDELE

## LUULE

1. **Rebane, I.** (Männimäe) Tartu — „Deklamatsioon“ H. Jänes ja E. Looga.
2. **Baumann, S.** Tallinn — „Luuletused“ Juhan Liiv.
3. **Amon, O. V.-Kuuste** — „Puudused uuemas eesti luules“ Joh. Aavik.

## PROOSA

1. **Kohver, U. Võru** — „Väike Heidi“ Johanna Spyri.
2. **Rebane, S.** Tartu — „Ühe õppur-sõduri sõjatee“ Jaan Pert.
3. **Pekomäe, V. Otepää** — „Polaar-sõidud“ Sven Hedin.

## TEHNIKA

1. **Kuulman, Heino Ilumetsa** — „Noorus“ J. Lapp.
2. **Toodo, V.** — „Astronoomilised miniatüürid“ Elis Ström-gren.
3. **Moldov, E. Aa** — „Polaar-sõidud“ Sven Hedin.

## ILLUSTRATSIOONID

1. **Kello, R. Rakvere** — „Deklamatsioon“ H. Jänes ja E. Looga.
2. **Kuum, P. Abja-Sarja** — „Rahvavanema lapsed“ H. Rikand.
3. **Tamm, J. V.-Kuuste** — „Rajamaa talu“ A. Virges.

## HELINDID

1. **Agu, A. Valga** — „Deklamatsioon“ H. Jänes ja E. Looga.
2. **Permann, Ralf Tallinn** — „Toomas Lack“ L. Nordström.
3. **Helmeste, I. Tartu** — „Väikesed aednikud“ Vello Eramaa.

## PREEMIAID LOOMINGUVÕIST-LUSE HÄÄLETAJAILE

1. **Mäeveer, Ülo Avispea** — „Kui loodus kutsub“ J. London.
2. **Reiel, Ed. Nõo** — „Peetrikese reis kuule“ G. Bassevitz.
3. **Jõesaar, M. Rakvere** — „Ühe õppur-sõduri sõjatee“ Jaan Pert.
4. **Lill, Hans Pikasilla** — „Kashtanka“ A. Tšehhov.
5. **Feldmann, J. Tallinn** — „Mees kes tahtis olla kuningas“ R. Kipling.
6. **Pant, Lehte Viljandi** — „Musti“ Eino Leino.
7. **Tatter, H. Paatsalu** — „Ühendus on jõud“ J. Hünerson.
8. **Drikil, Regina Valga** — „Õhtu taevas“ Fried. Tuglas.
9. **Abnes, Leonart Kadrina** — „Ilmaloomine“ Dr. M. W. Meyer.
10. **Kuus, Ferdinand Tsooru** — „Kingsepp ja paharet“ A. Tšehhov.
11. **Ernits, Endel Pala** — „Reis ümber toa“ V. Avenarius.
12. **Grigorjev, Irina Tallinn** — „Teedi läikiv nõop“. Tõlk. S. Varjula.
13. **Koppel, Hans Aa** — „Loomkangelased“ Seton-Thompson.
14. **Lauristo, Arved Kaarepere** — „Tito“ E. Seton-Thompson.
15. **Ligema, Einar Narva** — „Nukitsamees“ O. Luts.
16. **Kurm, H. Komplekt „Õpilaslehti“.**
17. **Pöldver, A.** — „1001 ööd“.
18. **Padar, Jaan** — „Indiaani muinasjutte“.
19. **Kurm, H.** — Komplekt „Õpilaslehti“.
20. **Lillemaa, Leida** — „Rotipere elupäevad“ A. Bigham.
21. **Hinto, K.** — „Etteütlushi“ Pr. Puusepp.
22. **Rebane, Natalie** — „Loomkangelased“ E. Seton-Thompson.
23. **Kööpa, Oskar** — „Mustjärve sünd“ J. Kõrv.
24. **Mändla, Vello** — Komplekt „Õpilaslehti“.
25. **Kepp, Harald** — „Hiina muinasjutte“.

## AASTATELLIJATE

### preemiad ja nimekiri

ilmub järgmises „Õpilaslehes“

Armand Kopelmann, 13 a. N. Paldiski

#### NUPUKAS POISS

Ants ja Jüri kolasisid mööda metsi ja otsisid varesepesi. Leitigi ühe kase otsast pesa ja Ants ronis puusse.

Jüri hüüdis alt: „Ants, mitu muna pesas on! Luba kaks mulle!“ „Arva,“ vastas Ants.

Jüri arvaski: „Viis, kolm, neli, kuus, kaks, üks, seitse,“ kuid iga kord vastas Ants eitavalt.

„Mitu muna siis õige pesas on?“ küsis Jüri viimaks. „Mina küll pole kuulnud, et varese pesas üle seitsme muna oleks.“

„Pesas pole ainustki muna. Null muna on, aga sa ei öelnud seda,“ vastas Ants naerdes.

# Väärtuslikku uudiskirjandust

## ENN KIPPEL:

### Kui Raudpea tuli I

Ajalooline romaan. Hind broš. kr. 4.—, köites paremal paberil kr. 5.— „Kui Raudpea tuli“ on ajalooline romaan. Selle esimene raamat, mis äsja ilmus, koosneb kahest osast „Talupoeg“ ja „Kuningas“. Teose ajaliseks taustaks on Põhja-sõja sündmused.

## HELMI MÄELO:

### Salme astub ellu

Noorsooromaan. Hind broš. kr. 2.50, köites paremal paberil kr. 3.50 „Salme astub ellu“ on autori varem ilmunud romaani „Terase“ esimene osa. Romaani sündmustik haarab umbes kolm-neli suve ja talve, kujutades viieaastase Salme elu kuni kooliealiseks saamiseni. Romaani atmosfäär on intiimne ja soe. See on saavutatud igasuguse idealiseerimiseta, nii et reaalsuse illusioon on väga tugev.

## R. ROHT:

### Igapäevased inimesed

Romaan. Hind broš. kr. 4.50, köites paremal paberil kr. 5.50. See romaan igapäevastest inimestest on mitmeti väga omapärane. Temas on mõndagi uudet, mis oma värskuses huvitav ja kaasakiskuv. Paljude eluliste kujude, mitmekülgse huvitava tegevuse, vaimukate kirjelduste ja elavate dialoogide tõttu on see teos loetav ja nauditav igale kirjandussõbrale.

O.-Ü. „NOOR-EESTI KIRJASTUS“.

## KOOLIDELE JA ÕPILASILE



ON SOODSAIMAKS  
VÕIMLEMIS- JA  
SPORDITARVETE  
OSTUKOHAKS

**J. KIVASTIK'U SPORDIARI,**

TARTUS, RÜÜTLI 8. TEL. 6-02.

Moodne õhulaev (algus lk. 7).

Ka muusika pole „Hindenburgil“ jäetud vaeslapse ossa. Õhulaeval asub tiibklaver ja laitmatu raadio-vastuvõtu eest on kõigiti hoolt kantud. Isegi kammermuusika õhtuid on arvestatud. Muusikalised pidutunnid ookeani kohal, mandriit mandrile hõljudes — seda võimaldab tänapäeva tehnika!

Lõpuks olgu veel mainitud, et „Hindenburgil“ ehitamine maksis Eesti rahas 7,5 miljonit krooni.

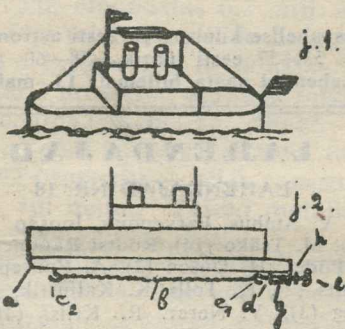
Ülo Kurvits.



H. Lemberg  
Väike-Maarja

## SOOMUSRISTLEJA

Väikese soomusristleja ehitamiseks on vaja esmalt piklikku konservikarpi. Selle lööme lauaga päält kinni, ehitame kajuti, korstnad, mastid ja isegi raadio-antenni pääle. Selleks vajame õhukesti lauakesi, naelu, antenniks niiti jne. Külalapeist iga mees juba ise kohase materjali leiab! Nüüd paneme ristleja ka omal jõul liikuma. Selleks võtame veidi pikema kepi (a) kui laev, ja kinnitame naeltega selle külge piekist võllihoidja (joon. 2-g). Võll (d), kui ka selle otsas olev konks (c<sup>1</sup>), on kõige kohasem valmistada juuksenõelast või sukavardast. Teine konks (c<sup>2</sup>) tuleb kinnitada pulga teise otsa. Konksude vahele asetame kummipaala (b). Et võll võllihoidjast välja ei libiseks, tuleb võlli külge, vindi ette, tinutada traadist keeratud väike



rõngas (h). Vindi (e) valmistame õhukesest plekist, milleks on kõige kohasem saapamäärde-karbi kaas. Vint tuleb võlli külge tinutada. On see kõik tehtud, siis naelutame kepi ristlejale põhja alla. Nüüd tarvitseb ainult kummit all sõrmega vindi keerdu ajada, laev vette asetada ja sõit võib lahti minna.

Muidugi võite laeva oma leidlikkuse kohaselt täiendada, mitmekordsed kajutid ja suurtükke pääle ehitada, laevakerele aknad sisse lõigata jne. Ja on teil nii paar ristlejat, siis võib päris lahing alata, kusjuures mõnigi kergem ristleja, „ookeanipõhja“ tutvust teeb.

## NOORTE ELU

### SUB LA SKANTA STELO DE L'ESPERO!

Püha Lootuse tähe all!

Selle lause lippkirjaks võttes alustas oma tegevust 1918. a. Inglismaal Rahvusvaheline Skaut-esperantistide Liit, seades eesmärgiks:

- 1) ühendada kõigist rahvusist noori ja kasvatada neis vendlikkust arusaamist;
- 2) levitada noortes esperanto abil skautlikke ideid;

## SPORT

### JAAPAN — TALISPORDI PARADIIS

Suusataja võib karastada end vabaõhusaunas. — Pääkesetõusu-maa saab 1940. a. talimängud?

#### Kes saab talimängud?

Välismaail on viimasel ajal rohkem kõneainet andnud küsimus, kes saab enesele järgmised talimängud. Berliini olümpial jäi see küsimus otsustamata. Juhul, kui Soome neid võistlusi oleks soovinud, tõenäoliselt oleksid need ka soomlastele antud. Kuid kuna Soome ei saanud 1940. a. olümpiamänge, siis ei tahtnud soomlased ka talimänge. Nüüd on 1940. a. talimängude korraldajateks kõne all Norra ja Jaapan. Eriti näib nende mängude korraldamise vastu huvi tundvat Jaapan, kes juba mitmesuguseid ettevalmistusi teinud, et neid mänge saada endale Tokio olümpiamängude kõrval.

#### Jaapan — loodud talispordiks

Norra suusamees major Leif Holmsen külastas hiljuti Jaapanit ja tutvunes säälsete suusatamisvõimalustega. Major Holmseni arvates Jaapani olud võimaldavad täielikult talimängude hääd läbi viimist.

Vaatamata sellele, et Jaapan ei kuulu Põhjamaade hulka, leidub sääl talvel isegi Tokios. Kuid Tokiost ühe tunni raudteesõit mägestikku viib juba päris talimaastiku keskele. Sääl on talv läbi ligi 3 m paksuselt lund ja talv kestab novembrikuust aprillikuuni. Selle talispordimaastiku omapäraks on lumises maastikus leiduvad soojavee-allikad, kus võib vabalt supelda. Nii võib seal suusatamiselt tulles otse hüpata allikasse suplema.

Kuid veel paremaid suusatamiskohti leidub Jaapani põhjapoolsemal Hokkaide saarel ja samuti Sapporas, mis asub Tokiost õõba rongisõidu kaugusel ja mille maastik sarnaneb Helveetsia ja Norra talispordimaastikule. Sääl jaapanlased kavatsevadki 1940. a. talimänge korraldada, kui nad need peaksid endale saama.

#### Kuidas Jaapan tungib esirinda

Kuid jaapanlased ei kuluta raha ainult suusatamiselude parandamisele, vaid Jaapani suusatajate liidul on kasutada auväärt suured summad ka oma suusatajate võimete tasapinna tõstmiseks. Teatavasti võtsid jaapani suusatajad osa ka Ga(rmisch)-Pa(rtenkircheni) talimängudest, kuid nad ei suutnud mingit konkurentsi pakkuda euroopa suusatajatele. Küll aga näitasid jaapanlased üsna häid võimeid mäesuusatamises, kus jaapanlane Iguro tuli koguni seitsmendaks. Pääle selle valmistasid jaapanlased Ga-Pa's palju ülesvõtteid ja filme, millede järgi nüüd noored jaapanlased oma kodumaal õpivad talispordi saladusi tundma. Ka saadavad jaapanlased järgmisel talvel Lahtis peetavatele suusatamise maailmaesivõistlustele 20 võistlejat ja 5 juhti. Lisaks sellele on kutsunud jaapanlased endile mäesuusatamise õpetajaks noore andeka norra suusataja, kes möödunud talvel õpetas mäehüppeid soome suusatajale.

Kui Jaapani talispordi olude kohta annab sellise hilgava arvustuse norralane, kelle oma kodumaa ka püüab saada järgmisi talimänge, siis tundub küll, et Jaapan saab ka need mängud endale.

## EESTI KORVPALL VÕIDUTEEL

### Üllatusi Riias

Euroopa korvpalli esivõistlustel Riias võitis Eesti oma esimest vastast — Egiptust suurelt. 1. poolaeg 22:5, lõpp-tavajärg 44:15. Vaarao-pojad mängisid võistlusõhtul innukalt ja paremini kui

3) viia esperanto kogu maailma skautluse ridadesse kui abinõu, mis ühendab sõpruses rahvaid;

4) välja anda esperantokeelset rahvusvahelist noorteajakirja „Skolta Bulletin“ ja skautlikku kirjandust.

Eesmärgi taotlemiseks organiseerib Liit oma volinikkude kaudu riikides noorte keskel esperanto-linge, õhutab neid esperanto õppimisele ja aitab neil korraldada riikidevahelist esperantokeelset kirjavahetust.

Liidu asutajaks on inglase mr. A. W. Thomson.

#### Liidu päävolinikud

riikides, kelle ülesandeks esperanto-lingide organiseerimine õppiva noorsoo keskel ja rahvusvahelise kirjavahetuse korraldamine, on:

Aafrika: E. C. Mawbey, aadress: P. O. Box 1031. Johannesburg.

Ameerika: Pastor John H. Fazel, aadress: 1040, Garfield Av., Topeka, Kansas.

Austraalia: H. Tisdall, Cohuna, Victoria.

Austria: Hugo Jakob, Wien XVI, Friedmanngasse 6.

(Järgneb.)

treeningul, kuid meie meeste mängutase on siiski kõrgem. Lätlasist-publik eelistas kiiduavaldustega Egiptust. Eesti on ju nende suur vastane.

Teistest mängudest võitis Läti oma vastase Õehhoslovakkia samuti suurelt — 44:11, siis aga

#### tuli üllatus.

Leedulased, keda arvati turniiri nõrgemaiks, võitsid itaallasi 22:20. Mäng oli mõlemalt poolt väga pinev ja palli pärast toimus päris kangelaslikke heitlusi.

#### Teiseks üllatuseks

oli Poola kaotus Prantsusele 24:29. Poolakad ise lootsid aga 5-punktilist võitu!

#### LEEDU ON SUUR ÜLLATUS!

##### Eesti kaotas Leedule 15:21

Korvpalli esivõistlustel Riias järgneb üks üllatus teisele. Järjekordne üllatus — ja kurb üllatus — oli Eesti kaotus Leedule 15:21. Esimene poolaeg 20:10 Leedu kasuks. Alul oli päris kohutav korvide sadu leedulastelt. Eesti meeskonnal aga ebaõnnestusid korvid täiesti. Suur hulk vigu — kõik päälevisked leedulaste korvidele aga mööda!

Õpilastele  
kupong nr.

25

## EESTI KULTUURIPÖLLULT

100

E. Noorkukk

I 61 7 7 3 18 45 20  
 II 12 22 24 5 27  
 62 34 63 24 1 23 50 9 30 4 30 52  
 24 62 14 8 2 35 37 21 44 19  
 III 15 18 1 60 13 47 38 31 30



IV 10 45 17 16 36 54 9  
 V 28 41 39 20 55 63 34 62 48 21 58  
 VI 1 2 41 24 59 61 37 56 51 8 4 10  
 VII 63 7 34 9 64 37 30 19 53  
 VIII 47 57 32 21 27 42 63

I Eesti tähtsaim keelemees, II tema keeleteaduslik suurtöö, III eesti tuntuimaid kirjanikke, IV eesti kooliatlaste autoreid, V säääl, kus praegu on lein..., VI „Kalevipoja“ ilustaja, VII tuntuim eesti doktor loodusteaduse populariseerijana, VIII eesti kirjandusajakiri.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38
39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57
								58	59	60								

1—10 Eesti rahvuseepose koostaja, 11—24 esimesi eesti ajalehti, 25—28 rahvusvahelise kuulsusega eesti astronoom, 29—35 Eesti esindusteater, 36—44 eesti parimaid näitlejaid, 45—52 eesti sporditeadlasi, 53—57 eesti lüürik, 58—60 Eesti Telegraafiagentuur.

Lahendid saata hiljemalt 13. maiks.

Vinnimäe, 13 a.  
Kanepi

## TRIKK

„Kas see elevant oskab teha ka trikke?“ pärin ma looma-aia valvurilt.

„Teadagi,“ vastab valvur. „Me oleme õpetanud teda panema raha tollesse väikesse karpi säääl seinaküljes. Andke talle kroonine ja te ise näete.“

Elevant võttis raha ja pani selle oma londiga osavalt karpi.

„Suurepärase,“ hüüan ma. „Nüüd laske tal võtta raha jälle tagasi.“

„Kahju,“ naeratab valvur, „kuid seda trikki pole meie veel jõudnud talle selgeks õpetada.“

## N. TÄNASED AUHINNAD

1. Cervantes „Don Quijote“.
2. A. Kallits „Õngespordi õpperaamat“.
3. A. Oengo „Karjapoiss on kuningas“.
4. Karp vesivärve.

Erik Hong, 16 a.  
Viljandi

N.

## MUSTLASE KAVALUS

Mustlased olid asunud maantee äärde laagrisse. Nähes, et palju voore läheneb, võtab üks mustlane ruttu õnge ja hakkab õngitsema maanteel asuvas loigus. Teekäijad lähenevad kõik uudishimulikult. Nähes, et säääl midagi pole, küsivad mustlaselt:

„Mis sa siin õngitsed? Siin ei hakka ju ükski kala otsa, sest siin pole midagi.“

Mustlane õngitseb rahulikult edasi ja lausub:

„Noh, kui minul ei hakka, siis hakkab mu vennal.“

Inimesed lähevad mustlase rumalust naerdes minema. Koormate juurest aga leiavad üht-teist kadunud olevat. Vennal oli „otsa hakanud“.

## LAHENDAJÄD

## LAHENDAJAD NR. 18

V. Ambus, Parvepoiss, Joosep Toots (13), M. Tsäko (14), Rootsi Raudpea (7), R. Pöder, H. Uusen (2), A. Puusepp, E. Ernits (2), K. Tolli, K. Kaljustik, Virupoeg (3), V. Nerer, R. Kriisa (4), A. Pääsukene (11), Filatelist (4), Põhjala Madrus, H. Marfeldt, Noorkotkas.

## LAHENDAJAD NR. 19

H. Marfeldt, E. Ligema, A. Kuul, H. Kull, H. Uusen, E. Ernits (2), L. Sarapik (3), P. Järlik, U. Jürgens, M. Tsäko (13), Filatelist (6), Joosep Toots (10), U. Mällo (2), Põhjala Madrus (4), Kai-Reet (3), Rootsi Raudpea (6), Virupoeg (2), F. Padar (3), V. Kõdar, E. Ilves.

## NEIL VEDAS!

Nr. 18.

1. H. Marfeldt — F. Cooper „Nahksukajutud“.
2. K. Tolli — O. Luts „Karavan“.
3. H. Uusen — Komplekt kodumaa vaateid.

Nr. 19.

1. P. Järlik — P. Puusepp „Soome keele õpetus“.
2. L. Sarapik — komplekt „Õpilasteleht“.
3. F. Padar — J. Kõrv „Mustjärve sünd“.
4. E. Ilves — J. Oro „Ristsed Kukeisanda majas“.

Veronika

Palmõli

Saunaseep

on  
parim  
sauna  
seep!



TOIMETUS JA TALITUS: Tartus, Võidu 10. O/k „Koolivara“, telef. 8-29. TALLINNA ABITALITUS: „Kooli-Kooperatiiv“ S.-Karja 19, telef. 456-32. Posti jooksev arve nr. 2188. Vastutav toim.: M. NURMIK. Tegevtoim. ja talitusjuht: E. TONISMAE. Toim. sekret.: ED. TASA. Väljaandja: TARTUMAA ÕPETAJATE LIIT. „Õpilasteleht“ ilmub üks kord nädalas. Tellimishind postiga: aastakäik (30 nr.) — kr. 1.50; poolaastakäik (15 nr.) — kr. 0.75; (10 nr.) — kr. 0.50; (5 nr.) — kr. 0.25. Aadressimuutmine 15 s. Kuulutuste hind: Kuulutusküljel — 5 s. mm., tekstis — 10 s. mm., lehe ees ja tekstis teksti kirjaga 15 s. mm.